

Rekomendacje szkół opracowane w ramach seminarium dla szkół
pt. Dziecko cudzoziemskie w polskiej szkole.

Szanse, wyzwania, refleksje”.

Toruń 23-24.11.2018 r.

WYZWANIE	
Angażowanie dyrekcji i kadry pedagogicznej w podejmowanie działań na rzecz integracji w środowisku wielokulturowym	
TRUDNOŚCI W RAMACH WYZWANIA	ODPOWIEDZI NA TRUDNOŚCI WYZWANIA
Poświęcanie dodatkowego czasu nauczycieli i nauczycielek na działania integracyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Realizowanie elementów edukacji globalnej podczas lekcji i różnych przedmiotów; • Zaplanowanie funduszy - dodatek motywacyjny; • To nie jest czas stracony - wymierne korzyści ponieważ raz poświęcisz czas, a potem tylko modyfikujesz działania - praca staje się lżejsza; • Udostępnianie materiałów innym nauczycielom i nauczycielkom; • Wykorzystywanie potencjału zespołów przedmiotowych;
Nie zrozumienie tematu wynikający z braku wiedzy dyrekcji i kadry pedagogicznej	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty edukacyjne dla kadry pedagogicznej; • Udostępnienie materiałów edukacyjnych w pokoju nauczycielskim; • Szkolenie kadry nauczycielskiej; • Pozyskiwanie finansów na szkolenia lub organizowanie bezpłatnych spotkań z ekspertami np. przedstawiciele fundacji, przedstawiciele innych kultur; • Przeszukiwanie ofert organizacji pozarządowych w celu skorzystania z bezpłatnego szkolenia; • Nawiązywanie współpracy z innymi placówkami;

<p>Stereotypy wśród dorosłych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja akcji społecznych - nagłaśnianie w TV, promocja dobrych praktyk; • Organizacja otwartych spotkań w szkole - dobra rozmowa; • Przedstawienie różnych perspektyw danego zjawiska lub sytuacji; • Udostępnianie sprawdzonej literatury, filmów; • Organizacja bezpłatnych szkoleń lub warsztatów; • Tworzenie przestrzeni do wymiany doświadczeń między szkołami; • Organizacja wizyt studyjnych (ośrodek dla cudzoziemców); • Nagłaśnianie dobrych praktyk w mediach (prasa, radio, TV, portale internetowe);
<p>Strach kadry pedagogicznej przed nieznanym</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Konfrontacja z osobami z innych kultur (spotkanie moderowane); • Organizowanie wspólnych inicjatyw np. spotkanie kultur, festyn integracyjny, stół z daniami regionalnymi; • Wymiana doświadczeń między dyrektorami i dyrektorkami szkół, nauczycielami i nauczycielkami;
<p>Brak współpracy między kadrą pedagogiczną lub między nauczycielami i nauczycielkami a dyrekcją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kontrakt o dobrej współpracy i komunikacji; • Spotkania szkoleniowo-integracyjne;
<p>Przesadne obciążenie innymi obowiązkami i biurokracją</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sensowne rozdzielanie obowiązków podczas wspólnego spotkania – wykorzystanie zasobów;
<p>Brak środków finansowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tłumaczyć i uzasadniać potrzeby organów prowadzących; • Współpraca z organizacjami pozarządowymi i poszukiwanie wsparcia wśród nich; • Szukanie sponsorów; • Wsparcie rady rodziców; • Wykorzystywanie wszystkich zasobów szkolnych;
<p>WYZWANIE</p>	

Adaptacja dzieci cudzoziemskich w szkole	
TRUDNOŚCI W RAMACH WYZWANIA	ODPOWIEDZI NA TRUDNOŚCI WYZWANIA
Konflikty rówieśnicze (agresja słowna, fizyczna)	<ul style="list-style-type: none"> • Mediacje słowne z psychologiem lub pedagogiem szkolnym; • Mediacja wychowawca/wychowawczyni-uczeń/uczennica-rodzic; • Udział w programach typu „Stop agresji”; • Stworzenie sytuacji sprzyjających osiągnięciu sukcesu; • Zwiększenie świadomości uczniów i uczennic; • Organizacja zajęć tematycznych; • Integracja zespołu klasowego.
Brak stabilizacji – poczucie tymczasowości	<ul style="list-style-type: none"> • Nawiązywanie relacji z uczniem lub uczennicą (rozmowa, uśmiech, wsparcie); • Obdarzanie uwagą, ale nie wartościowanie;
Brak akceptacji ze strony polskich dzieci w stosunku do dziecka cudzoziemskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Budowanie postawy szacunku tolerancji na inność – zajęcia profilaktyczne; • Zajęcia integracyjne; • Organizacja wspólnych inicjatyw;
Różnice kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> • Organizacja imprez integracyjnych włączając rodziców polskich i cudzoziemskich; • Godziny wychowawcze (tematyczne); • Tworzenie i wykorzystywanie gier edukacyjnych nastawionych na wielokulturowość i różnorodność; • Prowadzenia rozmów np. o muzyce, sztuce, o tym co czerpiemy z innych krajów; • Organizacja ognisk integracyjnych; • Uświadamianie nauczycieli i nauczycielek – warsztaty o występowaniu różnic kulturowych i religijnych; • Uświadamianie dzieci cudzoziemskich o kulturze w Polsce np. poprzez wprowadzenia asystenta międzykulturowego;

	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału tkwiącego w środowisku rówieśniczym;
Włączanie uczniów cudzoziemskich w życie szkolne	<ul style="list-style-type: none"> • Angażowanie do udziału w konkursach, akademiach, projektach; • Organizacja wspólnych inicjatyw uczniów i uczennic np. z udziałem podmiotów zewnętrznych (schroniska itp.);
Absencja w szkole (diagnoza problemu)	<ul style="list-style-type: none"> • rozmowy z rodzicami; • Wprowadzanie systemów motywacyjnych; • Monitorowanie przyczyn nieobecności dziecka; • Organizowanie pomocy koleżeńskiej; • Zrozumienie przyczyn nieobecności; • Współpraca z rodzicami i otoczeniem dziecka;
Komunikacja językowa (brak znajomości języka polskiego)	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia z języka polskiego jako obcego min. 2 h. tygodniowo; • Organizacja zajęć wyrównawczych, pomoc koleżeńska uczeń, uczennica – kolega, koleżanka jako asystent/asystentka; • Pomoc organizacji pozarządowych; • Zajęcia z języka polskiego dla rodziców; • Przygotowywanie pakietów powitalnych z mini słowniczkiem np. rosyjsko-polskim; • Wsparcie asystenta międzykulturowego; • Materiały językowe i kulturowe na stronie internetowej szkoły; • Nawiązanie przyjaźni z rówieśnikami; • Spotkania integracyjne np. wycieczki, imprezy itp.; • Zachęcanie do utrzymywania znajomości po lekcjach i organizacja przestrzeni do spotkań (płace zabaw, zajęcia pozalekcyjne, kółka zainteresowań);

<p>Brak wiedzy o zasadach panujących w innej kulturze</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tematyka godzin wychowawczych nawiązująca do różnorodności kulturowej; • Nacisk na wszystkich lekcjach na tolerancję; • Prezentowanie różnych kultur podczas uroczystości szkolnych np. pikników (włączanie społeczne rodziców, społeczności lokalnych);
<p>Agresja negatywne nastawienie z domu, mediów, stereotypów wobec cudzoziemców</p>	<ul style="list-style-type: none"> • gazetki informacyjne, strona internetowa, konkursy wiedzy, propagowanie wiedзовych stron internetowych, nakręcanie, tworzenie filmów o innych kulturach, zgłaszanie problemów do organów ministerstwa itp., wybór metod niwelujących te problemy, szkolenie kadry pedagogicznej w zakresie zrozumienia istoty wielokulturowości, wsparcie systemowe.
<p>Wzorce wyniesione z domu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty dla rodziców w szkole; • Zapraszanie rodziców na imprezy, a nawet włączanie rodziców w organizację imprez szkolnych, także rodziców cudzoziemskich;
<p>Brak inicjatyw ze strony ucznia lub uczennicy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zadawanie pytań; • Wywoływanie dyskusji; • Nauczyciel jako tutor;
<p>Młodzieńczy bunt w tym nieakceptowanie inności</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie warunków do wyrażania swoich opinii np. tworzenie klubów rozmowy, klubów dyskusyjnych; • Spotkanie z ekspertami;
<p>WYZWANIE</p>	
<p>Przygotowanie szkolnej społeczności (nauczyciele/nauczycielki, uczniowie/uczennice i rodzice) na obecność dzieci cudzoziemskich</p>	
<p>TRUDNOŚCI W RAMACH WYZWANIA</p>	<p>ODPOWIEDZI NA TRUDNOŚCI WYZWANIA</p>
<p>Niechęć brak tolerancji</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty dla nauczycieli i nauczycielek, uczniów i uczennic oraz rodziców dotyczące form migracji;

	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania z konkretnymi osobami, którzy przybyli ze swoją własną historią; • Zorganizowanie świetlicy wielokulturowej w szkole;
Agresja (wulgaryzmy stereotypy, przemoc fizyczna, werbalna).	<ul style="list-style-type: none"> • Mediacje z rodzicami, psychologiem lub psycholożką, policjantem, edukacja na godzinach z wychowawcą/wychowawczynią;
Brak wiedzy, narzędzi w tym podręczników, zasad działania, postępowania i pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Rozmowa; • Organizacja zajęć kulturowych; • Korzystanie z narzędzi organizacji pozarządowych, które są bezpłatne i na otwartych licencjach;
Szkolenia, nawiązanie współpracy ze szkołami z większym doświadczeniem oraz z fundacjami	<ul style="list-style-type: none"> • Wypracowanie zasad pracy z dzieckiem/rodzicami; • Warsztaty i seminaria dla szkół; • Nawiązanie współpracy ze szkołami z większym doświadczeniem oraz z fundacjami;
Brak możliwości zatrudniania asystenta międzykulturowego	<ul style="list-style-type: none"> • Próba podejmowania zgody i środków na zatrudnianie odpowiedniej kadry; • Współpraca z organizacjami pozarządowymi;
Bariera językowa i kulturowa	<ul style="list-style-type: none"> • Zwracanie uwagi na kompetencje językowe przy zatrudnianiu kadry pedagogicznej pod kontem zasobów do wykorzystania w szkole; • Samokształcenie - szkolenia eksperckie; • Tworzenie etykiet na salach w wielu językach;
Brak dostosowanych programów	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana dobrych praktyk ze szkołami mającymi doświadczenia w tym zakresie; • Inicjatywa w pisaniu nowych programów; • Eksperymenty pedagogiczne, innowacje pedagogiczne; • Reagowanie konstruktywną rozmową;

	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z rodzicami; • Zmiana menu w szkole – uwzględniając również kuchnię dzieci cudzoziemskich; • Rozmowa z dyrekcją i kucharzami i kucharkami w szkole;
WYZWANIE	
Przygotowanie szkoły na obecność dzieci cudzoziemskich (budynek, procedury)	
TRUDNOŚCI W RAMACH WYZWANIA	ODPOWIEDZI NA TRUDNOŚCI WYZWANIA
Dobry klimat na wejście	<ul style="list-style-type: none"> • stworzenie gazetki powitalnej (informacja o państwie, z którego pochodzi dziecko cudzoziemskie, podstawowe zwroty komunikacyjne w obu językach plus obrazek, etykiety na drzwiach gabinetów i innych pomieszczeń w obcych językach); • Apel powitalny - życzenia dla dzieci; • Rozmowa wstępna dziecka z wychowawcą lub wychowawczynią, pedagogiem/ pedagożką, psychologiem/psycholożką; • „Powitalnik dla dziecka cudzoziemskiego” w języku narodowym (ceremoniał szkolny dzwonki, system oceniania, zasady życia w szkole); • Wspólny cel i wspólne działanie; • Tablica z nazwami państw, flagami, godłami, zdjęciami krajów z których przybyli uczniowie i uczennice;
Rozpoznanie prawnych aspektów przyjęcia dziecka cudzoziemskiego do szkoły	<ul style="list-style-type: none"> • Nawiązanie kontaktu z kuratorium, organem prowadzącym; • Skorzystanie z doświadczeń innych szkół; • Zapoznanie z obowiązującymi przepisami prawnymi; • Analiza dokumentów dostarczonych przez rodziców dziecka; • Dostosowanie programów nauczania;

	<ul style="list-style-type: none"> • Różnorodność form przekazywania podstawy programowej i różnorodność metod pracy;
Zapewnienie miejsca na modlitwę – rytuały religijne	<ul style="list-style-type: none"> • Szkoła powinna być świecka; • Lekcje tematyczne o kulturze i religii dla rodziców i uczniów i uczennic; • Spotkania z cudzoziemcami (znane postaci); • Prezentacje - uczniowie i uczennice cudzoziemcy w roli ekspertów; • Wyposażenie bibliotek np. w słowniki, książki w różnych językach, książki np. z organizacji pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń;
Rozpoznawanie możliwości pomocowych (OPS, obiady w stołówce, opłacanie wycieczek) – do kogo się zgłosić po konkretne wsparcie społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • Nawiązanie kontaktu z Urzędem do Spraw Cudzoziemców, Strażą Graniczną, Urzędami Miasta, Urzędem Marszałkowskim, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie itp.